

Путівник для тренера

Модуль 4 Роздатковий 4.2, 4.3

Кейси

КЕЙС 1. ІРИНА, 17 РОКІВ

Випускниця ЗЗСО - досвід інклюзивного навчання

НАВЧАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ

- читає повільно, потребує більше часу для осмислення тексту;
- складно сприймає довгі інструкції, подані суцільним текстом;
- краще розуміє структуровану інформацію з візуальною підтримкою;
- під час письма робить орфографічні помилки, пропуски слів;
- швидко втомлюється, складно слухати й писати одночасно;
- труднощі з усним рахунком і кількома діями поспіль.

СИЛЬНІ СТОРОНИ

- усно викладає думки чітко і послідовно;
- добре навчається через практичні дії;
- відповідально ставиться до завдань за умови розуміння результату;
- уважна до точності вимірювань за достатнього часу;
- добре орієнтується у просторових співвідношеннях;
- не робить помилок у практичних діях, якщо темп не пришвидшувати.

ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Читання: повільний темп, потреба у додатковому часі, складність довгих інструкцій, краще сприйняття структурованого тексту і демонстрації.

Письмо: орфографічні помилки, пропуски слів, швидка втомлюваність, складність одночасно слухати пояснення і фіксувати інформацію письмово.

Математика: труднощі з усним рахунком, кількома арифметичними діями поспіль, плутанина в обчисленнях (дроби, об'єм); краща робота з реальними об'єктами, таблицями, схемами, калькулятором.

ОСВІТНІЙ ДОСВІД У ШКОЛІ (ІРЦ / ІПР)

Мала висновок ІРЦ. Навчалась за індивідуальною програмою розвитку (ІПР), яка передбачала: збільшений час на письмові завдання; можливість усних відповідей; зменшення обсягу письмових робіт без зниження змістових вимог; використання візуальних опор. Реалізація ІПР значною мірою залежала від окремих педагогів.

Працювала з асистентом учителя на окремих предметах.

СОЦІАЛЬНИЙ ТА СІМЕЙНИЙ КОНТЕКСТ

Проживає з родиною. Позашкільних спеціалізованих послуг наразі не отримує. Має досвід навчання в колективі, соціально включена, не уникає взаємодії.

КЕЙС 2. АНДРІЙ, 29 РОКІВ

Ветеран · Повернення до освіти після війни

СТАТУС ТА КОНТЕКСТ

- ветеран, після демобілізації вступив до ЗПО;
- має інвалідність III групи;
- прояви ПТСР;
- навчання — елемент повернення до цивільного життя.

РЕСУРСИ ТА СИЛЬНІ СТОРОНИ

- висока відповідальність;
- досвід командної роботи;
- звичка діяти за інструкціями;
- здатність приймати рішення в умовах обмеженого часу.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Увага та концентрація: складно тривалий час утримувати увагу під час лекцій і монотонних пояснень; підвищена втомлюваність, особливо наприкінці дня.

Пам'ять та оброблення інформації: важко запам'ятовує великий обсяг нової інформації; потребує повторів, поетапного подання матеріалу, письмових і візуальних опор.

Психоемоційні реакції: підвищена тривожність; чутливість до гучних звуків; у стресових ситуаціях може припиняти участь у занятті або потребувати паузи.

ФІЗИЧНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Періодичний біль і знижена витривалість. Потребує регулярних перерв і гнучкого розкладу. Не завжди може перебувати на заняттях повний навчальний день.

ОСВІТНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ КОНТЕКСТ

Тривалий час не навчався. Має сформовані практичні навички з військового досвіду. Навчання поєднує з лікуванням і реабілітацією, через що пропускає заняття і не завжди встигає за темпом групи.

СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ ТА ДОКУМЕНТИ

Має статус ветерана, перебуває під медичним наглядом, користується соціальними гарантіями. Родина підтримує навчання. Індивідуальна програма реабілітації сфокусована на медицині та соціальних виплатах і не враховує освітній маршрут.

КЕЙС 3. МАКСИМ, 19 РОКІВ

Особливі освітні потреби: без формального статусу

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ

- труднощі з утриманням уваги;
- швидке виснаження під час одноманітних завдань;
- потребує пауз, але не завжди вміє їх запитати;
- емоційна реактивність на критику та зауваження.

РЕСУРСИ ТА ПОТЕНЦІАЛ

- краще працює за чіткої структури;
- орієнтований на практичну діяльність;
- має сформовані окремі професійні навички;
- демонструє результат за зрозумілих очікувань.

УВАГА ТА САМОРЕГУЛЯЦІЯ

Складно утримувати увагу протягом тривалого часу. Швидко виснажується під час одноманітних завдань і тривалих пояснень. Потребує пауз, але не завжди вміє їх ініціювати або вербалізувати.

ЕМОЦІЙНА РЕГУЛЯЦІЯ

Емоційно реагує на критику та публічні зауваження. У стресових ситуаціях може підвищувати голос, припиняти виконання завдання, демонструвати опір вимогам. Можливі різкі зміни настрою.

ОСВІТНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ КОНТЕКСТ

Під час теоретичного навчання важко сприймає великий обсяг усної інформації, пропускає інструкції, подані один раз. Краще навчається через демонстрацію, короткі інструкції та повторювані алгоритми. На виробничій практиці можливі конфлікти через сприйняття зауважень як особистої критики.

СОЦІАЛЬНИЙ ТА СІМЕЙНИЙ КОНТЕКСТ

Проживає з родиною, яка не визнає потреби у додатковій підтримці та уникає взаємодії з фахівцями. Максим не має зовнішньої професійної підтримки, досвід взаємодії з фахівцями обмежений.

КЕЙС 4. ОЛЕНА, 35 РОКІВ

Перекваліфікація дорослої людини з порушенням слуху

СЛУХ І КОМУНІКАЦІЯ

- труднощі зі сприйняттям усного мовлення в групі;
- складність розрізнення мовлення за шуму та швидкої зміни спікерів;
- потреба у візуальному контакті та письмовій підтримці;
- не завжди комфортно перепитувати публічно.

РЕСУРСИ ТА СИЛЬНІ СТОРОНИ

- ефективно працює з письмовими інструкціями;
- швидко засвоює візуальний матеріал;
- відповідальна, уважна до деталей;
- орієнтована на результат і працевлаштування.

СПРИЙНЯТТЯ УСНОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Має значні труднощі зі сприйняттям усних пояснень у групі та мовлення без візуальної підтримки. Не завжди розрізняє мовлення в умовах фонового шуму, швидкої зміни спікерів і відсутності чіткого артикуляційного контакту.

КОМУНІКАЦІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Краще сприймає інформацію, якщо викладач говорить повільно і чітко, є можливість бачити обличчя мовця, використовується письмова або візуальна підтримка. Може перепитувати або просити повторити, але не завжди відчувається комфортно робити це публічно.

ОСВІТНІЙ ТА ПРОФЕСІЙНИЙ КОНТЕКСТ

Має попередній професійний досвід, сформовані трудові навички, звикла до чіткого розподілу завдань і зрозумілих вимог. Має досвід самостійного подолання бар'єрів та чітко орієнтована на результат.

СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ І ПІДТРИМКА

Самостійна у повсякденному житті. Родина підтримує рішення про перекваліфікацію. Не користується постійною спеціалізованою підтримкою та очікує професійного, а не опікунського ставлення.

КЕЙС 5. СЕРГІЙ, 32 РОКИ

Ветеран · Повернення до професійного життя після поранення

СТАТУС ТА КОНТЕКСТ

Ветеран війни після демобілізації; має ампутацію нижньої кінцівки, користується протезом; проживає з родиною, має малу дитину; навчання розглядає як шлях до стабільної роботи й повернення до активного життя; раніше працював у технічній сфері, має практичний досвід роботи з обладнанням.

РЕСУРСИ ТА СИЛЬНІ СТОРОНИ

- висока мотивація до працевлаштування;
- відповідальність і дисципліна;
- досвід командної роботи;
- звичка працювати за інструкціями;
- технічний досвід і практичні навички;
- наполегливість і готовність долати труднощі;
- підтримка родини.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Під час навчання може швидко втомлюватися під час тривалого стояння або пересування між робочими зонами. Потребує періодичних пауз для відновлення. Після фізичного навантаження інколи відчуває біль або дискомфорт.

Іноді переживає напруження у новому колективі та хвилюється щодо сприйняття себе іншими. У стресових ситуаціях можливі труднощі концентрації, однак загалом зберігає працездатність і орієнтацію на результат.

ФІЗИЧНЕ ФУНКЦІОНУВАННЯ

Самостійно пересувається з протезом, проте: складно довго працювати стоячи; необхідні періодичні перерви; не всі робочі місця дозволяють працювати сидячи; переміщення між зонами іноді створює додаткове навантаження.

СОЦІАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ ТА ПІДТРИМКА

Група ставиться доброзичливо, але не завжди розуміє, як коректно реагувати на ситуації труднощів. Родина підтримує навчання.

КЕЙС 6. НАЗАР, 16 РОКІВ

Перехід зі спеціального закладу освіти до ЗПО

СТАТУС ТА КОНТЕКСТ

- випускник спеціального закладу освіти (інтелектуальні порушення);
- отримав базову середню освіту за спеціальною програмою;
- вступив до ЗПО;
- обрав професію практичного спрямування («озеленювач» / «робітник з обслуговування будівель»);
- навчання пов'язане з новими вимогами до самостійності, темпу та безпеки.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Когнітивна сфера: краще сприймає інформацію у наочній та практичній формі. Має труднощі з абстрактними поняттями, довгими інструкціями, перенесенням знань у нові ситуації. Потребує повторення, покрокових алгоритмів і візуальних підказок.

Навчальна діяльність: ефективно працює за чітким зразком. Добре запам'ятовує послідовність дій після практичного відпрацювання. У знайомих завданнях уважний до деталей і демонструє стабільний результат.

Комунікація: розуміє прості інструкції, але може соромитися ставити уточнюючі запитання. У новому середовищі потребує часу для адаптації.

Математичні навички: рахує в межах 100, орієнтується у грошах у простих ситуаціях. Має труднощі з вимірюванням, підрахунком матеріалів і плануванням обсягів роботи.

РЕСУРСИ ТА СИЛЬНІ СТОРОНИ: практична спрямованість навчання; здатність працювати за алгоритмом; наполегливість у виконанні завдань; уважність у знайомих процесах; досвід виробничої практики; підтримка родини; мотивація «працювати як усі».

ОСВІТНІЙ ДОСВІД У ШКОЛІ

Навчався у малочисельному класі за спеціальною програмою. Освітній процес був адаптований: інструкції — чіткі та структуровані; завдання — поділені на короткі етапи; активно використовувались демонстрації; темп навчання — індивідуалізований; педагоги добре знали особливості його функціонування.

ОСВІТНІЙ КОНТЕКСТ У ЗПО

Після вступу зіткнувся зі зміною умов навчання: більша група; швидкий темп подачі матеріалу; узагальнені інструкції без деталізації; очікування самостійного планування роботи; педагоги не завжди мають досвід роботи з такими здобувачами.

СОЦІАЛЬНИЙ ТА СІМЕЙНИЙ КОНТЕКСТ

Проживає з матір'ю. Родина підтримує навчання та подальше працевлаштування. Має первинний досвід практичної діяльності. Орієнтований на включення у професійне середовище.

КЛЮЧОВА ОСОБЛИВІСТЬ КЕЙСУ

Основна складність пов'язана не лише з індивідуальними особливостями Назара, а з різкою зміною освітнього середовища:

від структурованого, адаптованого навчання — до стандартного темпу і вимог професійної освіти без достатньої підтримки.